

πλοῖα, καὶ ἀποδιδάτας ἑπτακοσίους στρατιώτας, διατάσσει, ὅπως συνοδευθέντες καὶ παρὰ Κεῖων, ζητήσωσι καὶ συλλάβωσι τὸν εἰς τὴν Κέα κατ' αὐτὸν κρυπτόμενον Λάμπρον μετ' ὅλου τοῦ πληρώματος.

Ἄλλ' ἐπειδὴ οἱ Κεῖοι, καὶ τοὺς εἰς τὴν νῆσον μείναντας ὀλίγους τοῦ Λάμπρου ἑταίρους ἀπέκρυψαν, ὀργισθέντες οἱ Τούρκοι ἐπιπίπτουσι κατ' αὐτῶν ἀόπλων ὄντων, καὶ περὶ τοὺς ὀγδοήκοντα μὲν κατασφάττουσι, τριμυκτίσαντες ἔτι πλείους· ἡ δὲ θέσις εἰς ἣν τὸ φοβερὸν τοῦτο ἐτελέσθη δράμα, μέχρι τοῦ νῦν Σηλαβο-Νικόλας καλεῖται· διότι πιθανῶς Καρύστιοί τινες στρατιῶται ἐξώγησαν Νικόλαον τινὰ ἐκ πλουσίας οἰκογενείας, ὅπως τύχῃσι λύτρων. Ἡ φοβερὰ δ' αὕτη ἀγγελία ὡς κεραυνὸς ἐπισκίηπει εἰς τὴν πόλιν, καὶ φοβηθέντων τῶν κατοίκων μὴ αἰπρὸς ἔτους ἀνασταλεῖσαι διαταγαὶ ἐκτελεσθῶσι, «*φωνὴ ἐν Φαρῳ ἠκούσθη.*»

Καὶ αἱ μὲν σφαγαὶ δὲν ἐπεκτείνονται καὶ εἰς τοὺς ἐν τῇ πόλει, ἀλλὰ τριακόσιοι Καρύστιοι κλέπται ἀποτελοῦντες μέρος τοῦ πληρώματος τοῦ Τουρκικοῦ στόλου, ἐπιπεσόντες λαφυραγωγοῦσιν αὐτήν.

Ὁ δὲ ναύαρχος, συλλαβὼν τὸν ἐπίσκοπον Κέας Γρηγόριον, τοὺς τε ἱερεῖς καὶ προὔχοντας, καθείργει αὐτοὺς ἐν τῇ ναυαρχίδι. Καὶ τῆς ἐπιούσης ὁ ἥλιος εἰκτρὸν φωτίζει τῆς βαρβαρότητος θυμῷ. Ὁ μετὰ τοῦ Πατριάρχου νῦν καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχιερέων ἐν ταῖς σκηναῖς οἰκῶν τῶν ἱερομαρτύρων Κέας Γρηγόριος, κρέμαται ἀπηγγονισμένος εἰς τὸν τῆς ναυαρχίδος ἱστὸν, ὡς εὐλογήτας τοὺς μετὰ τῆς Μαρίας γάμους τοῦ Λάμπρου!

Μετὰ δὲ τὴν γενομένην μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας συνθήκην, ἥς ἐν ἄρθρῳ ἔδιδε πλήρη ἀμνηστειάν εἰς τὴν νῆσον τῆς Κέας, ὁ Λάμπρος ἐκ Κυθήρων μεταβαίνει εἰς Ῥωσίαν, ὅπου ἔλαβε παρὰ τῆς Αἰκατερίνης μεγάλης εὐνοίας δείγματα, εἰς τοῦ ναυάρχου ὑψωθείς τὸν βαθμὸν, καὶ τῶν ἀνωτέρων ἀξιοῦς τιμῶν καὶ παρασῆμων. (1)

ταὶ εἰς συγχρόνους πειρατὰς, σωθέντας οὕτω ὑπὸ τῶν διωκόντων αὐτοὺς Τουρκικῶν πλοίων. Ἄλλ' ὅπως ποτ' ἂν ἦ ἐνόμισα καλὸν γὰρ μνημονεύσαι τοῦ συμβάντος τούτου ὡς λίαν περιέργου καὶ παρατόλμου.

(1) Ἐπιζῇ νῦν ἐν Σεβαστουπόλει υἱὸς αὐτοῦ Λυκαῦργος τὸ ὄνομα, ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ, καὶ ἀρχηγὸς τῆς ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ Ἑλληνικῆς συνοικίας. Κατὰ δὲ τὴν πρὸ μικροῦ ἐν Βαλουκλαδῇ μάχην, οἱ Ἀγγλοὶ συνέλαβον αἰχμάλωτον ἀξιωματικόν τινα Λάμπρον Κατωῖν, ἑγγονὸν βεβαίως τοῦ ἐνδόξου Λάμπρου. Μεταξὺ τῶν λοιπῶν τῆς Μαρίας συγγενῶν συνεκπλευσάντων εἰς Ῥωσίαν ἦν καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς Ἀναστάσιος Σοφιανὸς καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Πέτρος, ὃν ἡ Αἰκατερίνη εἰσήγαγεν εἰς τὸ διὰ τοὺς Ἑλληνόπαιδας συστηθὲν παρ' αὐτῆς σχολεῖον. Καταταχθεὶς δὲ μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν σπουδῶν αὐτοῦ εἰς τὸν στρατὸν διορίσθη ὑπασπιστὴς τοῦ στρατηγοῦ Τουρκιόφ. Κατὰ τὴν εἰς Παρισίους ἐξοδὸν τῶν συμμαχικῶν στρατῶν ὁ Πέτρος Σοφιανὸς, συνταγματάρχης ἦδη, ὑπηρέτει ὑπὸ τὸν στρατηγὸν τῆς Πρωσίας Blucher. Ἐπανελθὼν δ' ἐκ Παρισίων

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΗΣ ΡΩΣΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ,

ὑπὸ Καραμσίνου.

—ο—

Ἡ γιγάντειος πάλη ἣτις ἀφορμὴν προτείνουσα τὴν τύχην τῆς Ἀνατολῆς διήρξε τὴν Εὐρώπην εἰς δύο ἀντιμαχόμενα στρατόπεδα, ἐνέπνευσεν ἀπανταχοῦ εἰς ἅπαντας τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ γνωρίσωσι τὴν ἱστορίαν τοῦ Κράτους ἐκείνου τὸ ὅποιον, καταπολεμούμενον ὑφ' ἀπάσης σχεδὸν τῆς Δύσεως, μόνον ἀνθίσταται εἰς τοὺς ἀκαθέκτους αὐτῆς ἀγῶνας. Ὅθεν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους, πλὴν τῶν ἀλλεπαλλήλων διατριβῶν τοῦ ἐρημέρου τύπου, πλείσται πραγματεῖαι καὶ συγγραφαὶ ἐδημοσιεύθησαν περὶ τῆς Ῥωσίας, αἵτινες καὶ τοὶ ἐνιαχοῦ μὲν ἐσφαλμένοι, ἄλλοτε δὲ ἐμπαθεῖς, σκοπὸν πάντοτε πρόβλεπτον τὴν διευκρίνησιν τῆς τέως ἀνεξερευνήτου ἱστορίας τοῦ ἀρκτικοῦ κολοσσοῦ.

Τὴν ἐπιθυμίαν δὲ ταύτην ἰσχυρῶς ἐκίνησεν καὶ ἐν Ἑλλάδι, καὶ περὶ γνωρίζοντες κάλλιον τῆς ἄλλης Εὐρώπης τὰ τῆς Ῥωσίας, καὶ διὰ τοῦτο ἐξεδόθησαν συγχρόνως δύο διάφοροι ἀγγελίαι προκτρύττουσαι τὴν μετάφρασιν τῆς ὑπὸ τοῦ Ῥώτου Καραμσίνου ἱστορίας τῆς αὐτοκρατορίας ἐκείνης.

Ὅποιος ὁ Καραμσίνος γνωρίζουσι βεβαίως οἱ λόγοι τῶν Ἑλλήνων πρὸς πληροφορίαν μόνον τῶν μὴ εἰδόντων τὰ κατ' αὐτὸν ἐπαναλαμβάνομεν ἐνταῦθα, οὐχὶ ἰδίαν γνώμην ἵνα μὴ κατακριθῶμεν, κατὰ τὴν παρούσαν μάλιστα ἐποχὴν, ἐπὶ προσωποληψία, ἀλλὰ τὴν τῶν Γάλλων ἐρμηνευτῶν.

α Λαβῶν, (ὁ Καραμσίνος) λέγουσιν αὐτοῖς, ὑπὸ τῆς φύσεως ψυχῆς ἐνθερμὸν καὶ φαντασίαν λαμπράν, καλλιεργηθεῖσαν διὰ βαθυτάτων μελετῶν καὶ διὰ τῆς πείρας, ἀπεδύνη εἰς τὸ στάδιον τοῦ ἱστορικοῦ καὶ ἀνέστη εἰς τὴν βαθμίδα τῶν ἐνδοξοτέρων ἱστοριογράφων. Δεκατέσσαρα ἔτη κατέτριψε συμβουλευόμενος τὰ ἀπηρχαιωμένα χρονικά καὶ ἀναδιφῶν τὰ τε δημόσια ἀρχεῖα καὶ τὰς ἰδιωτικὰς βιβλιοθήκας, ἵνα εὕρῃ ἀποδείξεις τῆς ἀρχαίας δόξης τῆς πατρίδος του...

διετάρχη νὰ σταθμεύσῃ μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτὸν συντάγματος εἰς τὸ Ἰσμαήλιον τῆς Βασαραβίας Ἀριστεύσης εἰς διαφόρους μάχας, τὸ μὲν σύνταγμα τοῦ ἡξίωσε χρυσοῦν σημεῖων, αὐτὸς δ' ἔλαβε δῶρον παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου χρυσοῦν ξίφος φέρον ἐπιγραφὴν «*Διὰ τὰς ἀνδραγαθίας σου*» Καὶ ὅτε διέμενεν εἰς Ἰσμαήλιον μεταπέμφετο ἐκ Κέας τοὺς ἀδελφοὺς Γεώργιον καὶ Ἀνδρίαν, ὧν συναγωνισαμένων εἰς τὴν κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 ἐν Σκουλενίῳ τῆς Μολδαβίας μάχην, ὁ μὲν πρῶτος ἔπεσεν ἐν δόλῳ, ὁ δὲ δευτερότοκος ἐπιζήσας ἐπανῆλθεν εἰς Κέα.

Ὁ Πέτρος Σοφιανὸς ἐνυμφεύθη τὸ 1817 εἰς τὸ Κίενοβον μίαν τῶν θυγατέρων τοῦ ἐκ Θεσσαλονίκης στρατηγοῦ Κορνηνοῦ, πρεσβυτέραν ἀδελφὴν τῆς συζύγου τοῦ ἄλλοτε πρέσβους τῆς Ῥωσίας ἐν Ἑλλάδι Κ. Καταιάκη.

Ἐπὶ δὲ Νικολάου προαχθεὶς εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ὑποστρατήγου, καὶ ὑπηρετῶν ἐν Πολωνίᾳ ἀπέθανε.

Αἱ σοφαὶ καὶ βαθεῖαι ἐρευναι τοῦ περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν Ῥώσων καὶ περὶ τῆς ἀρχαιότητος τῆς ὑπάρξεως τῶν, τὸ ὕψος, ἡ εὐφράδεια καὶ ἡ γοργότης τοῦ λόγου του, ἡ ἐντελής ἀλληλουχία τοῦ σχεδίου καὶ τῶν ἰδεῶν του, ὡς καὶ ἡ ζέσις τοῦ αἰσθημάτων πηγάζοντος ἀπὸ καρδίας καταφλεγόμενης ὑπὸ τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα ἔρωτος, πάντα συντελοῦσιν εἰς τὸ νὰ καταδείξωσι τὴν ἀξίαν συγγραμμάτων συγκρινόντων τὸ ἐξοριθὲς καὶ καρτερόν τῆς ἀνδρικῆς ἡλικίας μετὰ τοῦ πυρὸς τῆς νεότητος» (*).

Ἐκ τῶν δύο ἐλληνικῶν μεταφράσεων, τῆς ὑπὸ τῶν ΚΚ. Π. Κ. Παντελῆ καὶ Γ. Α. Λαγκαδᾶ ἐκδομένης ἐδημοσιεύθη ἡ δὲ τὸ πρῶτον φυλλάδιον, ὅπερ καὶ ἀνηγγείλαμεν ὡς ἐμάθομεν δὲ θέλει ἐκ νέου ἐκδοθῇ ὑπὸ δοκιμωτέρου μεταφραστοῦ· τῆς δὲ ἄλλης, τῆς τοῦ Κ. Κροκιδᾶ, ἥς ἡ τύπωσις δὲν θέλει βραδύνει, ἐκοινοποιήθη πρὸς ἡμᾶς τὸ ἐρεξίης ἀπύσπασμα περὶ τοῦ βαπτίσματος καὶ τῶν γάμων τοῦ Βλαδιμήρου. Καὶ ἐπειδὴ παραδιδόντες αὐτὸ πρὸς τὸ Γαλλικὸν κείμενον, εὗρομεν ὅτι ἡ μετάφρασις ἐγένετο μετὰ πολλῆς ἀκριθείας, ἐπιμεληθέντος τοῦ μεταφραστοῦ νὰ μεταφέρῃ εἰς αὐτὴν οὐ μόνον τὰς ἐννοίας ἀλλὰ καὶ τὴν χάριν τοῦ πρωτοτύπου, σπεύδομεν νὰ διακοινώσωμεν αὐτὸ πρὸς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Πατριᾶς ἵνα πεισθῶσι καὶ οἴκοθεν ὅτι ἡ νεωτέρα τῆς Ἑλλάδος φιλολογία θέλει μετ' ὀλίγον πλουτισθῇ διὰ συγγραμματος τιμηθέντος μὲν τὰ μέγιστα καὶ κατὰ τὴν δυτικὴν Εὐρώπην, ἐπιτυχῶς δὲ μεταγλωττισθέντος.

Εἰ καὶ τὸ Γαλλικὸν κείμενον ἐξ οὗ γίνεται ἡ μετάφρασις ἐπεθεωρήθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ῥώσου συγγραφέως, ὁ Ἕλλην ὅμως μεταφραστὴς μείζονος ἀκριθείας ἔνευα, παραθέτει τὸ ἴδιον ἔργον πρὸς τὸ πρωτότυπον, βοηθούμενος ὑπ' ἀνδρὸς εἰδότος καὶ τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὴν Ῥωσικὴν ἡν διὰ τῆς συνεργείας δὲ τούτου θέλει μεταφράσῃ καὶ τὸν δωδέκατον τόμον ἐκ τοῦ Ῥωσικοῦ, μὴ δημοσιευθέντα πώποτε ἐν Γαλλίᾳ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΑΠΤΙΣΜΑΤΟΣ

καὶ τοῦ γάμου τοῦ Βλαδιμήρου.

—ο—

Περιήλθομεν ἤδη εἰς τὴν διήγησιν τῆς ἐνδοξοτάτης τῶν πράξεων τοῦ Βλαδιμήρου, ἥτις ἀπηθανάτισεν ἱστορικῶς τοῦ ἡγεμόνος τούτου τὸ ὄνομα. . . . Διότι τότε τῶντι ἐξεπληρώθη ἡ εὐχὴ τῆς ἡγεμονίδος Ὀλγας, ἡ δὲ Ῥωσσία ὅπου πρὸ ἐνὸς αἰῶνος καὶ ἐπέκεινα ὁ Χριστιανισμὸς ἐξέτεινε βαθείας τὰς ρίζας, ἀνεγνώρισε πανδημῶς τὴν ἀγιότητα τῆς θείας ταύτης θρησκείας συγχρόνως σχεδὸν μετὰ τῶν ὁμῶν τόπων, οἷον, τῆς Οὐγγρίας, Πολωνίας, Σουηδίας, Νορβηγίας καὶ Δανίας. Καὶ ἡ διχοτομία αὕτη

τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ εἰς Ἀνατολικὴν καὶ Δυτικὴν ἀπέστη ὠφέλιμος εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν· καθότι ἀμφοτέρων οἱ ἀρχηγοὶ ἀντεφιλοτιμοῦντο διαμιλλώμενοι ὑπὲρ τῆς ἐπιστροφῆς τῶν ἀπίστων.

Τὸ δ' ἀρχαῖον χρονικὸν ἡμῶν ἀναφέρει, ὅτι οὐ μόνον οἱ χριστιανοὶ ἱεροκήρυκες, ἀλλὰ καὶ οἱ Μωάμεθανοὶ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, τὴν Χοζαρίαν, ἡ Ταυρίδα κατοικοῦντες, ἐπεμψαν εἰς Κίεσον τοὺς σοφωτάτους τῶν διδασκάλων αὐτῶν, ὅπως πείσωσι τὸν Βλαδίμηρον ν' ἀπασθῇ τὴν θρησκείαν των· ὁ δὲ μέγας ἡγεμὼν, εἰπὼν αὐτοῖς νὰ παραστήσωσιν ἕκαστος τὸ ἴδιον αὐτοῦ δόγμα, ἤκουσε μετὰ προσοχῆς παρ' αὐτῶν τὰ λεγόμενα. Τοῦτο ὑπάρχει πιθανόν· διότι καὶ οἱ γειτνιάζοντες λαοὶ ἐπεθύμουν ἴσως νὰ ἴδωσιν, ὅτι ὁ περιώνυμος ἡδὴ διὰ τὰς ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀσίᾳ κατακτήσεις οὗτος μονάρχης ὁμολόγει τὸν πρεσβυόμενον παρ' αὐτοῖς Θεόν, καὶ ὁ Βλαδίμηρος, κατανοήσας τῆς εἰδωλολατρίας τὴν πλάνην, ἐζήτησεν ἴσως, ὡς καὶ ἡ προμήτωρ αὐτοῦ, τὴν ἀλήθειαν ἐν ταῖς διαφοραῖς θρησκειαῖς.

Πρῶτοι δ' ἐκ τῶν παρ' αὐτῷ ἐλθόντων ἀποστόλων, ἦσαν οἱ τῶν Βουλγάρων, τῶν κατοικούντων τὰς ὀχθὰς τοῦ Ῥᾶ (Βόλγα). Ἡ θρησκεία τοῦ Μωάμεθ, διαδοθεῖσα διὰ τῶν νικητόρων ὅπλων τῶν Ἀράβων, ἐθρίαμβεν ἀπὸ τινος ἐπὶ τῶν ἀνατολικῶν καὶ μεσημβρινῶν παραλίῶν τῆς Κασπίας θαλάσσης, ὅθεν ὡς ὁπαδοὶ ταύτης γενόμενοι καὶ οἱ Βούλγαροι, ἐπεθύμουν νὰ κατηχήσωσιν εἰς αὐτὴν τὸν Βλαδίμηρον. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἡ διαγραφὴ τοῦ παραδείσου τοῦ Μωάμεθ, καθὼς καὶ ἡ εἰκὼν τῶν ἐν αὐτῷ χαρισμάτων νεανίδων ἀνέφλεξαν τὴν φαντασίαν τοῦ ἡγεμόνος ὀνείδος, ἀλλ' ἡ περιτομὴ προσώχθησεν αὐτῷ ὡς βδελυρὸν ἔθιμον, ἡ δ' ἀπαγόρευσις τοῦ οἴνου ἐράνη γελοῖος νόμος. Ὁ οἶκος, εἶπεν, εὐφραίνεται τοὺς Ῥώσους, ὥστε δὲν ἀνεχόμεθα τὴν στέρησιν αὐτοῦ. Ὅτε δὲ οἱ ἀπόστολοι τῶν καθολικῶν Γερμανῶν ὠμίλησαν αὐτῷ περὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ καὶ τῆς τῶν εἰδώλων ματαιότητος, ἐπιστρέψατε οἱ καθεὶς, ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, οἱ γονεῖς ἡμῶν δὲν ἔλαβον παρὰ τοῦ Πάπα τὴν θρησκείαν. Ἰστέρον δ' ἀκούσας καὶ τοὺς Ἰουδαίους, ἠρώτησε ποία ἦτο ἡ πατρίς αὐτῶν. Ἡ Ἱερουσαλὴμ, ἀπήντησαν οἱ Ῥαββῖνοι, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ διέσπειρεν ἡμᾶς ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς. Πῶς, ὑπέλαβεν ὁ Βλαδίμηρος, οὕτω κατηραμένοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, θέλετε νὰ κατηχήσητε ἄλλους; Ἀπέλθετε, δὲν θέλομεν νὰ καταστήσωμεν ἀπάτριδες ὡς ὑμεῖς. Τέλος πάντων φιλόσοφος τις Ἕλλην, ἀπόστολος τῶν χριστιανῶν Ἑλλήνων, τοῦ ὁποίου ἀγνοοῦμεν τὸ ὄνομα, ἀποδείξας ἐν βραχυλογίᾳ τὸ ψεῦδος τῶν ἄλλων θρησκειῶν, ἀνέπτυξε πρὸς τὸν Βλαδίμηρον ἅπαν τὸ πνεῦμα τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης, τὴν ἱστορίαν τῆς δημιουργίας, τοῦ ἐπιγείου παραδίστου, τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας, τῶν πρώτων ἀνθρώπων, τοῦ κατακλυσμοῦ, τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας, τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τῶν ἐπτά οἰκουμενικῶν Συνόδων. Μετὰ ταῦτα ἐδείξεν αὐτῷ εἰκόνα τοῦ ἀδεκάστου καὶ φοβεροῦ

(*) Histoire de l'empire de Russie, par M. Karamsin. Traduite par MM. St. Thomas et Jauffret. Tome I. Paris 1819. p. viii.

τῆς δευτέρας παρουσίας λογοθετίου, ὅπου ἐφαίνοντο εἰ μὲν δίκαιοι ἀποχωροῦντες εἰς τὸν παράδεισον, οἱ δ' ἁμαρτωλοὶ, καταδικαζόμενοι εἰς αἰώνιον κόλασιν. Ὁ ἡγεμὼν ἐκπλαγεὶς ὑπὸ τοῦ θεάματος, ἀνεφώνητε μετὰ στεναγμοῦ, ὅποια μακαριότης μὲν τῶν δικαίων, κακοδαιμονία δὲ τῶν φαύλων! Βαπτίσθητι λοιπὸν, ἀπεκρίθη ὁ φιλόσοφος, καὶ ὁ παράδεισος ἔσται ὁ κλῆρός σου . . .

Ἀποπέμψας ὁ Βλαδίμηρος τὸν φιλόσοφον μετὰ πολλῶν τιμῶν καὶ δώρων, συνεκάλεσε τότε τοὺς περὶ αὐτὸν εὐγενεῖς, καὶ διακοινώσας τὰς προτάσεις τῶν Μωαμεθανῶν, Ἰουδαίων, Καθολικῶν καὶ Ἑλλήνων, ἐζήτησε τὴν γνώμην αὐτῶν. Ὁ ἡγεμὼν, ἀπήντησαν αὐτῷ οἱ εὐγενεῖς καὶ οἱ γεραίτεροι, ἐπειδὴ πᾶς ἄνθρωπος ἐκαινεῖ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ θρησκείαν, εἴαν θέλῃς γὰρ ἐκλέξῃς τὴν ἀρίστην παρὰ τῶν ἄλλων, πέμψον πανταχοῦ σοφοὺς ἄνδρας, ὅπως πληροφορηθῶσιν ἐκ τοῦ σύγγεγρος, τίς ἐκ πάντων τῶν λαῶν τιμῇ ἀξιοπρεπέστερον τὸν Θεόν. Εἰς ταῦτα δὲ πεισθεὶς ὁ μέγας ἡγεμὼν ἔξελέξατο δέκα ἄνδρας ἐκ τῶν μᾶλλον λογίων. Οὗτοι περιηγούμενοι, εἶδον παρὰ μὲν τοῖς Βουλγάροις ἅθλια προσκυνήματα, ποταπὰς δεήσεις καὶ κατηφῆ πρόσωπα· παρὰ δὲ τοῖς Καθολικοῖς Γερμανοῖς τελετὰς θρησκευτικὰς, ἀλλ' ὡς ἀναφέρει τὸ χρονικόν, τελετὰς ἄνευ μεγαλείου καὶ ἄνευ λαμπρότητος τιμῆς. Ὅτε δ' ἐπορεύθησαν καὶ εἰς Κωνσταντινοῦ πόλιν, ιδέτωσαν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, εἶπεν ὁ Αὐτοκράτωρ. Γνωρίζων οὗτος, ὅτι οἱ ἄγροικοὶ ἐκπλήττονται μᾶλλον ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς λαμπρότητος, ἢ ἐκ τῶν ἀφηρημένων ἀληθειῶν, διέταξε νὰ ὁδηγήτωσι τοὺς πρεσβευτὰς εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Σοφίας, ἐν ᾧ αὐτὸς ὁ Πατριάρχης, τὴν ἀρχιερατικὴν στολὴν περιβεβλημένος, ἐτέλει τὴν ἱερὰν μυσταγωγίαν. Ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ ναοῦ, ἡ παρουσία παντὸς τοῦ ἑλληνικοῦ κλήρου, ἡ πολυτέλεια τῶν ἱερατικῶν ἁμφίων, ὁ κόσμος τῶν θυσιάζοντων, ἡ εὐωδία τῶν θυμιαμάτων, ἡ μελωδία τῶν χορῶν, ἡ σιωπὴ τοῦ λαοῦ, ἡ θεία καὶ μυστηριώδης σεμνότης τῶν ἁγιστευόντων, ταῦτα πάντα τοσοῦτον τοὺς Ῥώσους ἐξέπληξαν, ὥστε ἐνόμισαν ὅτι ὁ ναὸς ἐκεῖνος ἦν ἀληθὲς τοῦ Θεοῦ ἐνδιαίτημα, ὅπου εἰς τοὺς θνητοὺς ἐπεφαίνετο. Ὅθεν ἐπανακάμψαντες εἰς Κίεβον, διηγήθησαν τῷ ἡγεμόνι τὰ τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν· καὶ περιφρονητικῶς μὲν ἐλάλησαν περὶ τῆς τοῦ Μωάμεθ λατρείας, μετὰ μικροῦ δὲ σεῖσμον περὶ τῆς τῶν Καθολικῶν ἐνθουσιωδῶς δὲ περὶ τῆς ἑλληνικῆς θρησκείας. Περαινόντες δὲ τὸν λόγον αὐτῶν εἶπον· Ἐπειδὴ πᾶς ὅστις ἐθθασει ἤδη γὰρ γενηθῇ γλυκεὸς τιμὸς ποτοῦ, ἀποστρίφεται τὸ πικρὸν, καὶ ἡμεῖς γνωρίσαντες τὴν ἑλληνικὴν θρησκείαν, ἀποποιούμεθα πᾶσαν ἄλλην.

Ὁ Βλαδίμηρος ὅμως ἠθέλησε προσέτι νὰ συμβουλευθῇ τοὺς τε εὐπατρίδας καὶ πρεσβυτέρους αὐτοῦ. Αὐτοὶ δὲ τῷ εἶπον· Ἐὰν ἡ ἑλληνικὴ θρησκεία δὲν ὑπερεῖχε πασῶν τῶν ἄλλων, ἡ σωφροσύνη μάμμη σου Ὅλγα δὲν ἠσπάζετο βεβαίως

αὐτήν. Τούτων γινόμενων ὁ μέγας ἡγεμὼν ἀπαράσισε νὰ δεχθῇ τὴν Χριστιανικὴν πίστιν.

Οὕτως ὁ ἡμέτερος χρονογράφος (Νέστωρ), γνωρίζων ἀναμφιβόλως τοὺς συγχρόνους τοῦ Βλαδимиρου, διηγείται τὰ περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης. Πρέπει δὲ νὰ πιστεύσωμεν ὡς ἀκριβῆς τὴν διήγησιν τῶν κυριωτέρων συμβάντων τῆς βασιλείας τοῦ ἡγεμόνος τούτου· ἐπειδὴ ἡ γνησιότης τῆς Ῥωσικῆς ταύτης ἀποστολῆς παρὰ τε τοῖς δυτικοῖς καὶ τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει μαρτυρεῖται καὶ ὑπὸ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ χειρογράφου, σωζομένου ἐν τῇ βασιλικῇ βιβλιοθῇ τῶν Παρισίων, κατὰ τοῦτο μόνον διαφέροντος, ὅτι ἀντὶ τοῦ τότε ἄρχοντος αὐτοκράτορος Βασιλείου τοῦ Πορφυρογεννήτου, ὀνομάζει τὸν Μακεδόνα.

Εὐκόλως ὁ Βλαδίμηρος ἐβαπτίζετο ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς ἡγεμονίας αὐτοῦ, ὅπου πρὸ πολλοῦ καὶ ναοὶ καὶ ἱερεῖς Χριστιανοὶ ὑπῆρχον ἀλλ' ἀγαπῶν τὴν λαμπρότητα καὶ τὸ μεγαλεῖον ἐπὶ τοιαύτης μάλιστα σπουδαίας περιστάσεως, ἐνόμιζεν ὅτι μόνοι οἱ αὐτοκράτορες καὶ οἱ Ἕλληνες πατριάρχαι ἦσαν ἄξιοι νὰ μεταδώσωσι τῷ λαῷ αὐτοῦ τὰ δόγματα τῆς νέας θρησκείας. Ἀλλ' ὡς ὑπερήφανος καὶ κραταιὸς δὲν κατεδέχετο νὰ ταπεινωθῇ ἐνώπιον τῶν Ἑλλήνων ἀναγνωρίζων τὴν πλάνην τῆς εἰδωλολατρείας καὶ ζητῶν παρ' αὐτῶν τὸ βάπτισμα. Διὰ τοῦτο ἐμελέτησε νὰ κατακτήτῃ, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ἑλληνικὴν θρησκείαν, προπαρασκευάζων τὴν παραδοχὴν τῶν δογμάτων αὐτῆς ὡς ἀμοιβὴν τῆς νίκης.

Συναθροίσας ἐπομένως στρατὸν πολυάριθμον μετέβη διὰ θαλάσσης εἰς τὴν ἑλληνικὴν πόλιν Χερσῶνα, ἧς σώζονται ἔτι καὶ νῦν τὰ εἰρεῖπια παρὰ τῇ ἐν Ταυρίδι Σεβαστοπόλει. Ἡ ἐμπορικὴ αὕτη πόλις, κτισθεῖσα κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ὑπὸ τῶν ἀποίκων τῆς Ἡρακλείας, ἐσώζετο ἔτι περιφανῆς κατὰ τὸν δέκατον αἰῶνα, καὶ τοὶ πολλάκις ἐλεηλατήθη ὑπὸ βαρβάρων λαῶν τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ἀπὸ τῶν Σκυθῶν τοῦ Ἡροδότου μέχρι τῶν Χοζάρων καὶ Πατσινακῶν. Καὶ ἀνεγνώριζε μὲν ἀληθῶς τὸ κράτος τῶν Ἑλλήνων αὐτοκρατόρων, δὲν ἐτέλει ὅμως φόρον· διετήρησε δὲ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀρχόντων, οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς δημοκρατούμενοι ἀπελάμβανον τὰ ἐκ τῆς ἐμπορίας ἀγαθὰ, ἐκτεινόμενης εἰς πάντα τοῦ Εὐξείνου Πόντου τὰ παράλια.

Ναυλοχῶν ὁ Βλαδίμηρος ἐντὸς τοῦ λιμένος, ἢ μᾶλλον ἐντὸς τοῦ κόλπου τῆς Χερσῶνος, ἀποβιβάζει τὸν στρατὸν αὐτοῦ καὶ περιεκυκλοῖ πανταχόθεν τὴν πόλιν. Οἱ δὲ Χερσωνῖται, αὐτονομῶς ἐκ πολλοῦ ἤδη χρόνου πολιτευόμενοι, ἠμύναντα ἀνδρείως. Μάτην δὲ ἠπειλήσεν αὐτοὺς ὁ πολιορκητής, ὅτι ἐμελλε νὰ ἐνδιατρίψῃ τρία ἔτη ὑπὸ τὰ τείχη, εἴαν δὲν παρεδίδοντο· διότι οἱ ἀτρόμητοι οὗτοι πολῖται ἀπέβαλον πάσας αὐτοῦ τὰς προτάσεις, ἐλπίζοντες νὰ ἴδωσι τοὺς Ἕλληνας ἐρχομένους μετ' ὀλίγον εἰς βοήθειαν. Ὅθεν ἐνησχολοῦντο μὲν εἰς καταστροφὴν τῶν πολιορκητικῶν ἔργων, διορίζαντες δὲ καὶ ὑπόνομον, ὡς λέγει ὁ Νέστωρ, ὑπέκλεπτον λαθροῖως ὄλην τὴν ὑπὸ τῶν Ῥώσων συσσωρευομένην γῆν πρὸς κατασκευὴν ὀχυρώματος κατὰ τὴν ἀρχαίαν πολεμικὴν

τέχνην. Ἀλλὰ προδότης, Ἀναστάσιος ὀνομαζόμενος, ἐξετόξευσεν εἰς τὸ τῶν Ῥώσων στρατόπεδον βέλος, φέρον τὰς λέξεις ταύτας· Ὅπισω ὕμῶν πρὸς ἀνατολὰς, εὐρήσετε φρέατα διοχετεύοντα εἰς τὴν πόλιν τὸ ὕδωρ· εὐκόλως δὲ δύνασθε νὰ κατασταθῇτε τοῦτων κέρει. Τότε ὁ μέγας ἡγεμὼν, ὠφελούμενος ἐκ τῆς σπουδαίας ταύτης εἰδήσεως, ἀπέστρεψεν ἄλλοσε τὸ ὕδωρ τῶν ὑδραγωγείων, ὥστε οἱ κάτοικοι ἐκ τῆς διψῆς ἀποκαμόντες, ἰναγκάστησαν νὰ ὑποταχθῶσι τοῖς πολεμίοις.

Ἡ πτώσις πόλεως τοσοῦτον πλουσίας καὶ περιφανούς, πρὸ πολλῶν δὲ αἰῶνων δυνηθείσης· ν' ἀποκρούσῃ τὰς προσβολὰς τῶν βαρβάρων, ἠῤῥησε τὸ ἀγέρωχον τοῦ Ῥώσου δυνάστου· ὅθεν ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς Ἕλληνας αὐτοκράτορας Βασίλειον καὶ Κωνσταντῖνον, ὅτι ἤθελε νὰ νυμφευθῇ τὴν νέαν ἡγεμονίδα Ἀνναν, ἀδελφὴν αὐτῶν, ἐπαπειλὼν, ἐὰν ἤρουντο, καὶ αὐτῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὴν ἄλωσιν. Εὐφραίνεται δὲ ὑπὸ φιλοδοξίας ἀναλογιζόμενος, ὅτι ἐμελλε νὰ ἐνωθῇ ὅσον οὕτω διὰ δεσμῶν αἵματος μετὰ τῶν ἰσχυρῶν τῆς Ἑλλάδος αὐτοκρατόρων. Ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἥρωος Τσιμισκῆ ἡ αὐτοκρατορία ἦτο ἔρμαιον στάσεων καὶ διχονοιῶν. Οἱ στρατηγοὶ Σκληρὸς καὶ Φωκάς, ἀπειθῶντες τοῖς νομίμοις αὐτῶν κυριάρχαις, καὶ τὸ στέμμα αὐτῶν ἐτόλμησαν ν' ἀντιποιηθῶσι. Τοιαῦται περιστάσεις ἠνάγκασαν τοὺς αὐτοκράτορας νὰ ταπεινώσωσι μὲν ὁπωσὺν τὴν ὑπερηφανίαν αὐτῶν, νὰ ὑπερνικήσωσι δὲ τὴν πρὸς τοὺς εἰδωλολάτρας περιφρόνησιν. Ὅθεν ὁ Βασίλειος καὶ Κωνσταντῖνος μὴ ἐλπίζοντες νὰ διατηρήσωσι πλέον τὸν κλονούμενον θρόνον ἀνευ τῆς βοηθείας τοῦ ἰσχυροῦ Βλαδιμήρου, ἀπεκρίναντο ὅτι παρ' αὐτῷ ἔκειτο νὰ νυμφευθῇ τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν, καὶ ὅτι χριστιανὸς γινόμενος ἤξιούτο οὐ μόνον τῆς ἡγεμονίδος, ἀλλὰ καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ταῦτα διανοούμενος πρὸ πολλοῦ ὁ Βλαδίμηρος, ἀπήντησεν, ὅτι συγκατετίθετο μὲν προθύμως νὰ βαπτισθῇ, ἤθελεν ὅμως, ὡς δείγμα πίστεως καὶ φιλίας, νὰ τῷ πέμψωσι πρότερον τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν οἱ αὐτοκράτορες. Ἡ Ἀννα ὅμως ἔφριξεν ἀκούσασα τὴν εἰδήσιν ταύτην, διότι ἐθειάρει ὡς αἰχμαλωσίαν ἀπεχθεστέραν καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου τὴν συζυγίαν μετ' ἡγεμόνος λαῶν θηριαδῶν καὶ ἀγρίων φημιζομένων.

Ἀλλ' ἡ πολιτικὴ ἀπῆτει τὴν θυσίαν ταύτην· ἐδικαιολόγει δ' ἄλλως ὁπωσὺν αὐτὴν καὶ ὁ ὑπὲρ τῆς ἐπιστροφῆς τῶν εἰδωλολατρῶν ζήλος, ἂν καὶ τοῦτο ἦτο μᾶλλον πρόφασις ἢ ἀλήθεια. Στυγνάζοντα λοιπὸν καὶ περίλυπος διὰ ταῦτα ἡ ἡγεμονίς, ἀπέπλευσεν εἰς Χερσῶνα μετ' ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐπιφανῶν μεγιστάνων, ὅπου ὑπεδέχθη αὐτὴν ὁ λαὸς ὡς σωτῆρα, ἐνθουσιῶν ὑπὸ τε χαρᾶς καὶ φιλοτιμίας ἐθνικῆς. Τὸ χρονικὸν ἀναφέρει, ὅτι ὁ ἐνδοξος ἡγεμὼν ἔτυχε πάσχων τοσοῦτον ὀφθαλμίαν κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας, ὥστε σχεδὸν οὔτε εἶλεπεν· ἀλλὰ πεισθεὶς ὑπὸ τῆς Ἀννης νὰ βαπτισθῇ ἀνυπερθέτως ἀνέλαβε τὴν ὄρασιν, ἅμα ἐπιθέντος ἐπ' αὐτοῦ τὰς χεῖρας τοῦ ἀρχιεπισκόπου. Τὸ γεγονός ταῦτο θαυμά-

ζοντες οἱ εὐγενεῖς, ἐδέχθησαν καὶ αὐτοὶ συγχρόνως τὴν χριστιανικὴν πίστιν ἐν τῷ τοῦ Ἀγίου Βασιλείου ναῷ, κειμένῳ ἐπὶ τῆς μεγάλης ἀγορᾶς τῆς πόλεως μετὰ τῶν δύο ἀνακτόρων, ὅπου κατόκουν ὁ ἡγεμὼν καὶ ἡ μέλλουσα αὐτοῦ σύζυγος. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Χερσῶνος καὶ οἱ ἱερεῖς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐτέλεσαν ἀλληλοδιαδόχως τὸ τε βάπτισμα, τοὺς ἀρράδωνας καὶ τὸν γάμον τῆς ἡγεμονίδος μετὰ τοῦ Βλαδιμήρου. Τὸ συνοικέσιον τοῦτο ὑπῆρξε μὲν πηγὴ εὐδαιμονίας καὶ δόξης τῆς Ῥωσίας, ἐξουήθητεν ὅμως οὐχ ἥττον ἐπικαίρως καὶ τὴν Κωνσταντινουπόλιν, διότι ἐκπληρῶν τὰ ὑπεσχημένα ὁ Βλαδίμηρος, συνεμάχησε μετὰ τῶν αὐτοκρατόρων καὶ ἐπεμύε μέρους τῶν στρατευμάτων αὐτοῦ, δι' ὧν ὁ Βασίλειος, νικήσας τὸν ἐπαναστάτην Φωκᾶν, ἀποκατέστησε τὴν εἰρήνην.

Μετὰ ταῦτα ὁ Βλαδίμηρος διέταξε μὲν νὰ οἰκοδομηθῇ ναὸς ἐπὶ τοῦ γηλόρου, τοῦ σχηματισθέντος ἐκ τῆς γῆς, ἣν οἱ κάτοικοι ὑπέκλεπτον διαρκούσης τῆς πολιρκίας, ἀπέδωκε δὲ τοῖς Ἑλλήτιν αὐτοκράτορσι τὴν παρ' αὐτοῦ ἄλωθεισαν πόλιν ὡς εὐγνωμοσύνης τεκμήριον διὰ τὸν γάμον τῆς ἀδελφῆς αὐτῶν. Ἀντὶ δ' αἰχμαλώτων παρέλαβεν ἐκ Χερσῶνος ἱερεῖς, καὶ τὸν Ἀναστάσιον, τὸν βοηθήσαντα αὐτὸν εἰς τὴν τῆς πόλεως ἄλωσιν. Καὶ ὡς φόρον ἀπήγαγε σκευὴ ἐκκλησιῶν, τὰ λείψανα τοῦ ἁγίου Κλήμεντος καὶ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ ἱεροῦ Φοίβου, ὡσαύτως δὲ καὶ δύο ἀγάλματα καὶ τέσσαρας ἄρειχαλκίους ἵππους εἰς μαρτύριον τῆς ἀγάπης αὐτοῦ πρὸς τὰς καλὰς τέχνας. Κατηχηθεὶς ὕστερον ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Χερσῶνος τὰ μυστήρια καὶ τὴν ἡλικίαν τῆς χριστιανικῆς πίστεως, μετέβη παραग्रῆμα εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ὅπως ἀγνίσῃ τὸν λαὸν αὐτοῦ· διὰ τοῦ ὕδατος τοῦ βαπτίσματος. Ἡ δὲ καταστροφή τῶν εἰδώλων προηγήθη τῆς πανηγύρεως ταύτης, τῶν μὲν συντριβέντων τῶν δὲ παραδοθέντων εἰς τὸ πῦρ· τὸ τοῦ Περούνου περιωνυμότατον ζόανον ἐδέθη εἰς οὐρανὸν ἵππου, ὅστις πληττόμενος διὰ μαστιγῶν κατεκρημνίσθη ἀπὸ ὄρου τινὸς εἰς τὸν Βορυσθένην. Ἰνα δὲ μὴ ἀνασυρθῇ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ὑπὸ τῶν ζηλωτῶν τῆς εἰδωλοκρατείας, οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραπορευόμενοι τὴν ὄχθην, ὤθουν καὶ παρηκολούθουν αὐτὸ οὕτω μέχρι τῶν καταρράκτων, πέραν τῶν ὁποίων τὰ κύματα ἐρρίψαν αὐτὸ εἰς τὴν γῆν· ὅθεν καὶ ὁ τόπος ἐκεῖνος προσηγορεύετο *Περούνια* ἐπὶ πολὺν χρόνον. Ὁ δὲ λαὸς ἐκθαμβὸς ἐπὶ πᾶσι τούτοις οὐδαμῶς μὲν ἐτόλμησε νὰ ὑπερασπίσῃ τοὺς ψευδοθεοὺς· ἔχυσεν ὅμως δάκρυα πικρά, ὕστατον δείγμα τῆς κληρονομικῆς αὐτοῦ δεισιδαιμονίας· διότι τῇ ἐπαύριον ὁ Βλαδίμηρος προεκήρυξεν, ὅτι ἅπαντες οἱ Ῥῶσοι, κύριοι καὶ δοῦλοι, πτωχοὶ καὶ πλοῖσι, ὥφειλον ὁμοίως νὰ βαπτισθῶσι. Τὸ πλῆθος στερηθέν ἤδη τῶν ἀντικειμένων τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ λατρείας, ἀθρόως ἔδραμεν ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Βορυσθένους, ἔκρινε δὲ ἱερὰν τὴν νέαν θρησκείαν, ἀφοῦ ὁ μέγας ἡγεμὼν καὶ οἱ εὐγενεῖς προετίμησαν αὐτὴν τῆς προγονικῆς. Ὀλίγω ὕστερον ἀνεφάνη μὲν ὁ Βλα-

δίμηρος μετά πολλῶν ἱερέων Ἑλλήνων δοθέντος δὲ σημείου, πλῆθος ἀναρίθμητον ἀνθρώπων κατέβη εἰς τὸν ποταμόν. Καὶ οἱ μὲν τέλειοι ἄνδρες ἐδυθίζοντο εἰς τὸ ὕδωρ μέχρις ὁσφύος, ἄλλοι δὲ μέχρι τοῦ τραχήλου· οἱ δὲ πατέρες καὶ αἱ μητέρες ἐκράτουν εἰς τοὺς βραχίονας τὰ τέκνα αὐτῶν, τῶν ἱερέων ἀναγινωσκόντων τὰς τοῦ βαπτίσματος εὐχὰς καὶ ψαλλόντων ὕμνους πρὸς δόξαν τοῦ Ὑψίστου. Καὶ ὅτε μετὰ τὴν τελετὴν οἱ ἱερεῖς συνλειτουργοῦντες ἐξεφώνουν πρὸς τοὺς κατοίκους τοῦ Κιόβου τὸ ὄνομα τοῦ χριστιανοῦ, ὁ Βλαδίμηρος ὑπὸ τῆς μεγάλης αὐτοῦ χαρᾶς ἀναβλέψας πρὸς οὐρανὸν ἀνέκραξε γεγωνυῖα τῇ φωνῇ « Διημιουργε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς· κατάπεμψον » τὴν εὐλογίαν σου ἐπὶ τῶν νέων σου τούτων τέκνων· ὁμολογησάτωσάν σε Θεὸν ἀληθινὸν καὶ οἶκον σου δομηθήτωσαν ὑπὸ σοῦ ἐν τῇ ἀληθινῇ θρησκείᾳ. » Ἐλθέ δ' εἰς βοήθειάν μου κατὰ τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων καὶ δοξάσω τὸ ὄνομά σου. » Ἐν ταύτῃ τῇ ἀξιωματικῇ ἡμέρᾳ, λέγει ὁ Νέσιωρ, οἱ οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ ἠγαλλιάσαντο.

Γ. ΟΥΑΣΗΚΤΩΝ.

—ο—

« Ἐπειδὴ ὁ Οὐάσιγκτων ἀπεποιήθη πάντοτε νὰ λάβῃ μισθὸν διὰ τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας του, ἡ Συνέλευσις δὲν προσδωρίσει τοιοῦτον διὰ τὴν ἀνωτάτην θέσιν τὴν ὁποίαν κατείχετο· ὁ στρατηγὸς ἐξήτει μόνον καθ' ἐδωμάδα τὴν διὰ τὰ ἐπίσημα γεύματα καὶ δι' ἄλλας τινὰς ἀναγκαίας περιστάσεις δαπάνην. Ὡς μὴ ἐπισκεφθεὶς ποτὲ τὴν Εὐρώπην, δὲν εἶχεν ἰδεῖ πολλὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ὅτε ἐστάλησαν στρατεῖ τῆς Μεγάλης Βρετανίας διὰ νὰ ὑποδουλώσωσι τοὺς Ἀμερικανούς· καὶ ὁμῶς διὰ πολλοὺς λόγους ἦτο ὁ καταλληλότερος πάντοτε εἰς τὴν ἡπειρον, ἴσως δὲ καὶ πανταχοῦ, διὰ νὰ διοικήσῃ τὸν Ἀμερικανικὸν στρατόν. Ἦ εἰς ἄκρον ἀγαθὴ περὶ τῆς ἀκεραιότητος καὶ τῆς τιμῆς τοῦ γενικῆς δόξα, καὶ ἡ πεποιθήσις μεθ' ἧς αἰσθανόμενος τὰ κατὰ τῆς πατρίδος του ἀδικήματα ἀνέλαβε τὸν ὑπὲρ αὐτῆς ἀγῶνα, ἡ ἐπὶ πολιτικῆς μετριοπαθείᾳ του, ἡ μεγάλη αὐτοῦ περιουσία, καὶ ἡ δεδοκιμασμένη ἐμπειρία του ὡς στρατηγοῦ, ἦσαν τὰ αἷτια ἃτινα ἐξ ἀνάγκης προσκάλεσαν τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ ψῆφον τῆς Ἀμερικῆς.

« Ὅτι ἡ φύσις ἔδωκεν εἰς τὸν στρατηγὸν Οὐάσιγκτων ἔκτακτον στρατιωτικὴν ἱκανότητα, οὐδ' αὐτοὶ οἱ ἀσπονδοῦντες ἐχθροὶ του δύνανται νὰ διαπικνευθῶσι. Φλεγόμενος ἐκ νεαρᾶς τοῦ ἡλικίας ὑπὸ τοῦ ἔρωτος τοῦ νὰ ὑπηρετήσῃ στρατιωτικῶς τὴν πατρίδα του, ἀνέπτυξεν εἰς ἄκρον τὴν εὐφυΐαν του δι' ἀκνοῦ ἐπιμελείας, διὰ συντόνου μελέτης τῶν περὶ τακτικῆς διαλαβόντων δοκιμωτέρων συγγραμμάτων, καὶ διὰ σπανίας μεθόδου καὶ ἀκριθείας. Καὶ τινόντι, ὅταν συλλογισθῶμεν ὅτι κατ' ἀρχὰς ὠδήγει σῶμα ἀνδρῶν ἀδῶν παιδαρχίας καὶ στρατιωτικῶν ἔργων, ἐνίοτε δὲ καὶ δυστυχευμένων, καλῶν τὸ πολὺ νὰ ἐνεργήσωσιν ὡς ἀτακτος στρατός, ὑποβαλλομένων εἰς βραχυτάτην θητείαν, γυμνῶν, καὶ ἀεὶ ποτε πασχόντων ἑλλείπειν ἐφοδίων καὶ πυρεθολικοῦ, καὶ ὅτι μετὰ τοιούτων ἀνθρώπων ἀντεστάθῃ εἰς τεσσαρῆκοντα περίπου χιλιάδας γεγυμνασμένων στρατιωτῶν, ἀφθονα ἐχόντων πάντα τὰ ἀναγκαῖα, διοικουμένων ὑπὸ τῶν ἀνδριωτέρων ἀξιωματικῶν τῆς Εὐρώπης, καὶ ὑποστηριζομένων ὑπὸ ἰσχυροτάτου στόλου, προλαμβάνοντος ἐπιτυχῶς πᾶν κίνημα

κατὰ θάλασσαν ὅταν. λέγω, ἀναπολήσωμεν ὅλα ταῦτα, τολμῶμεν νὰ εἰπώμεν ὅτι ὁ στρατηγὸς Οὐάσιγκτων δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐκ τῶν μεγαλητέρων στρατιωτικῶν ἐγκαλλωπισμάτων τοῦ παρόντος αἰῶνος.

« Ὁ στρατηγὸς Οὐάσιγκτων τρέχει ἴσως τὸ τεσσαρακοστὸν ἑβδομὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του· εἶναι ὁ ψηλὸς καὶ εὐσώματος, μᾶλλον ὀστώδης, ἔχων τὸ ἦθος ἱκανῶς εὐμενές, τοὺς χαρπυτῆρας ἀρρενωπούς καὶ γλυκεῖς, τοὺς ὀφθαλμοὺς γαλανοὺς καὶ ζωηροτάτους, τὴν κόμην καστανόχρουν, καὶ τὸ πρόσωπον μᾶλλον μακρὸν, καὶ στίγματα φέρον εὐλογίας· εἶναι δὲ καὶ τὴν ὄψιν ἡλιοκαῆς καὶ σχεδὸν ἄχρους, ἀγγίζοντες τὸ ἦθος, σεμνοπρεπῆς καὶ σύννου, ἔχων πρὸς τοὺς ἀξιο-

Γ. Οὐάσιγκτων.

σημειώστον ἀξιοπρέπειαν καὶ ἀμετρον χάριν. Καὶ ἀντιλαμβάνεται μὲν ὅλων θαυμασίως, ἀλλ' οὐχὶ μετὰ πολλῆς ταχύτητος. Εἶναι δὲ καὶ δικσιώτατος, ἀγρυπνός καὶ γενναῖος· σύζυγος ἀγαθός, φίλος πατὴρ, καὶ πατὴρ τοῦ καλοῦ στρατιώτου· γλυκὴς καὶ περισκεμμένος τοὺς τρόπους, πάντῃ ξένος εἰς πράξεις θρησκευτικὰς, αἵτινες πολλάκις ὥθησαν χριστιανούς πείσεις τινος νὰ ἐξοντώσωσι τοὺς ὁπαδοὺς ἄλλης, καὶ ἀνεπιληπτος τὰ ἦθη. οὐδέποτε ὑπερβῆς τὰ ὅρια εὐσημεροτάτης ἐγκρατείας. Ἐνὶ λόγῳ πάντες οἱ φίλοι καὶ γνώριμοι του ὁμολογοῦσιν ἐν γένει, ὅτι οὐδεὶς ποτε συνεκέρασεν ἐντελέστερον τὰς ἀρετὰς τοῦ φιλοσόφου μετὰ τῶν προτερημάτων τοῦ στρατηγοῦ ἀγνότης, εὐκρίνεια, εὐπροσηγορία καὶ ἀπλότης, ἰδοὺ ταῖς χυρότερας αὐτοῦ χαρακτηριστικὰς, ἕως οὗ αἱ περιστάσεις συντρέξωσιν αὐτὸν εἰς τὸ νὰ ἀναπτύξῃ ἀκάθεκτον ἀνδρείαν καὶ ἀνεξαρτησίαν πνεύματος.

Ταῦτα ἐγράφησαν περὶ τοῦ ἐλευθερωτοῦ τῆς Ἀρκτικής Ἀμερικῆς ὑπὸ χειρὸς οὐχὶ φίλης ἀλλ' ἐχθρῆς τὸ 1780 ἔτος (*), ἀκμαζούσης ἐτι τῆς μεταξὺ Ἀγγλῶν καὶ Ἀμερικανῶν πάλης. Ἀληθεστέραν ἄρα ταύτης εἰκόνα οὐδεὶς δύναται νὰ ζωγραφίσῃ, διότι, καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον Πλούταρχον, « Ἐπεὶ ἡ φιλία ἰσχυρόφωνος γέγονεν ἐν τῷ παρόντι σιάζεσθαι, καὶ τὸ κολακεῦον αὐτῆς λάλον ἐστὶ, τὸ δὲ ναυθετοῦν ἀναυδον, ἀκουστέον ἐστὶ πρὸς τῶν ἐχθρῶν τὴν ἀλήθειαν » (**).

(*) Ὑπὸ τῆς ἐφημερίδος London Chronicle ἐκδιδομένης τότε ἐν Λονδίνῳ.

(**) Πλούτ. Περὶ τοῦ πῶς ἄν τις ὑπ' ἐχθρῶν ὠφελοῖτο.